

Dienst Justitiële Inrichtingen
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Veiligheid is... je verhaal durven te vertellen

Focusgroepenonderzoek
transculturele zorg en
leefklimaat in CTP Veldzicht

Michou Benoist
Charlotte Clous

Centrum voor Transculturele Psychiatrie Veldzicht

2019: 125 jarig bestaan

1894: Rijksopvoedingsgesticht

1933: Rijksasyl voor psychopathen

1951: tbr

1988: tbs

2016: ctp

Transitie 2016: van FPC naar CTP

Patiëntenpopulatie

Verschillende juridische kaders en zorgtitels

Culturele diversiteit

Transculturele psychiatrie

Het onderzoeksproject

Aanleiding

Wat betekent transculturele zorg in de praktijk?
Onderzoek, betrekken van patiënten bij beleid
Transculturele zorg – leefklimaat - veiligheid

Doel

Graadmeter, praktijkgericht, oriënterend
Kwalitatief onderzoek, inzicht in beleving patiënt
Naast ervaringen medewerkers leggen

Opzet

Focusgroepen met patiënten en medewerkers
Verschillende afdelingen

Nu in de afrondende fase

Focusgroepen

LBHIV: Elke 2 jaar patiënttevredenheidsonderzoek

Focusgroep als evaluatiemethode geschikt voor forensische psychiatrie (R.Doedel 2016)

Werkwijze

Kleine groep (4-6 personen)

Ervaringen delen en op elkaar reageren

Deelnemers bepalen richting van gesprek

Inzicht in ervaringen én interacties

Onze insteek (antropologie)

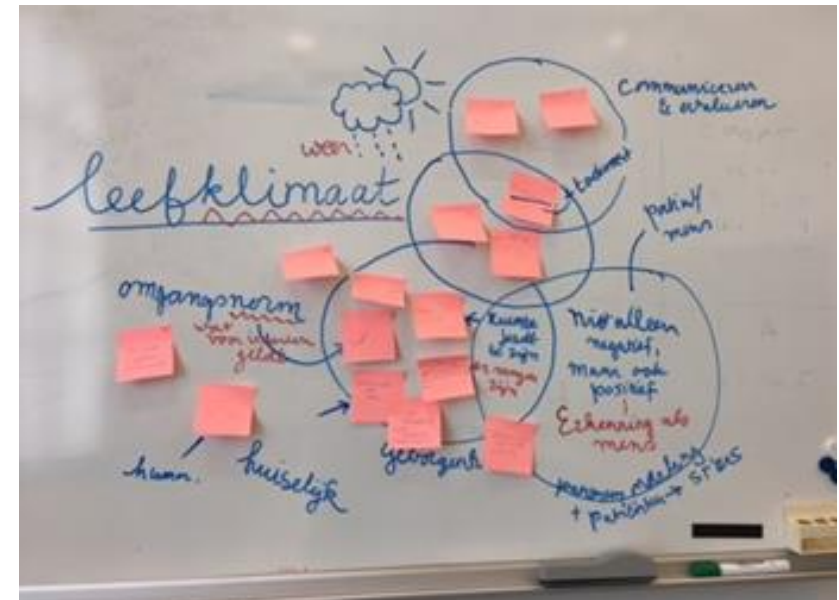
Doorlopend evalueren

Wetenschappelijke analyse

Uitgesteld oordeel, neutrale rol

Veilige sfeer, belangstelling

Beleving en betekenisgeving

Praktisch

Contact leggen

Kennis maken met patiënten
Werving deelnemers
Overleg sociotherapeuten afdeling

Randvoorwaarden

Vertrouwde ruimte
Laagdrempelig
Respect

Uitvoer

Opnames
Anonimisering
Informed consent
Taal

Meerwaarde focusgroepen patiënten/medewerkers

Gehoord worden
Erkenning
Zingeving
Leren van elkaar
Groepsproces
Begrip kweken

*"You don't have to be sorry.
It's nice just to be heard."*

*"Ja ik denk dat het een moment is waarin je kunt
bespreken met andere collega's van hé waar lopen
we nou tegenaan en hoe gaan jullie daar mee om."*

Transculturele zorg

Wat ervaren patiënten

Transitieproces roept verbazing op

Gelaagde culturele identiteit vs stereotyperingen

Kwetsbaarheid voor oordeel en bejegening medewerkers

Angst maar ook begrip voor andere groepen

Symbolische (on)veiligheid, erkenning als mens, betrokkenheid

Wat ervaren medewerkers

Verschillen per afdeling zijn verwarrend

Stap van theorie naar praktijk kost moeite

Grenzen vs ruimte, wie past zich aan aan wie?

Punt in leerproces, behoefte aan duidelijkheid & ondersteuning

Leefklimaat in de gesloten setting

Wat ervaren patiënten

Gevangen voelen

Onzekerheid

Behoefte aan informatie

Wat ervaren medewerkers

Veiligheid

Groepsdynamiek

Ervaren dwang

Ruimtes en controle

Focusgroep als neutrale ruimte

Conclusie

Informatie en bejegening

Erkenning

Ondersteuning

Aandacht voor het verhaal

Blijven leren

Gezamenlijkheid

Focusgroepen versterken een veilig en open transcultureel psychiatrisch zorg- en leefklimaat

Vragen / discussie

Welke vraag ziet u graag gesteld in een focusgroep binnen uw organisatie?

Hoe nodigt u patiënten en medewerkers uit hun verhaal te vertellen?

www.ctpveldzicht.nl

Charlotte Clous

c.clous@dji.minjus.nl

Michou Benoist

michou.benoist@dji.minjus.nl